

ילדים ובעלי חיים

מעבד על פי ש' דרון, "הקשר בין ילדים לבין בעלי חיים — מגוון היבטים", חיות וחברה, אוחזר ב-2012/5/11

בשנת 1966 נחשף בצפון ישראל קבר בן כאחד עשר אלף שנה. בקבר נמצא שְלד אדם, ולידו שלד של כלב. ידו של האדם הייתה מונחת על הכלב. ממצא זה מלמד על ראשיתו של הקשר בין האדם לבעלי החיים, קשר שהלך והתפתח במשך הדורות.

לאורך ההיסטוריה האנושית ניצלו בני האדם את בעלי החיים לשיפור רווחתם הן כאמצעי עזר לעבודה או לתחבורה הן כמקור מזון ואף לצורכי שעשוע. במרוצת הזמן נוצרו קשרים חברתיים אמיצים יותר בין האדם לחיה, ובמאה ה-20 החל האדם להתייחס אל בעלי החיים כיצורים בעלי רצונות וצרכים משלהם. כך למשל נפתחו מרפאות לטיפול בבעלי חיים (שירותי וֶטֶרִינָרִיָה) ואפילו מִסְפָּרוֹת מיוחדות לכלבים.

הקשר בין בני האדם לבעלי חיים סֶקֶרן את החוקרים. בעשורים האחרונים הם החלו לבחון היבטים נוספים בקשר הזה, כמו התרומה הנפשית והחברתית של בעלי החיים לילדים: בעלי החיים מספקים לילד הצעיר אהבה ללא תנאי, ביטחון ותחושת גאווה. הם גם מפתחים בו אחריות והערכה עצמית. בעל החיים הוא חבר נאמן הַנְעֵנָה לרצונות הילד, שותף פעיל למשחקים ולהנאה, אינו שיפוטי כלפי הילד ואינו נוקט עמדה כלפי מעשיו. נוסף על כך בעל החיים מִפְתַח אצל הילד כישורים חברתיים - הוא מאפשר לו חוויה של טיפול בזולת ודאגה לצרכים של מישהו אחר.

לבעלי החיים יש השפעה רבה, בעיקר כשמדובר בילדים חריגים הסובלים מבעיות תקשורת עם הסביבה האנושית. אחד החוקרים, שהיה מהראשונים שטיפלו בילדים כאלה, כתב בספרו על הדרך המיוחדת שבה גילה את הקשר בין בעל החיים לילד החריג. יום אחד, כך הוא מספר, הובא למרפאתו ילד הסובל מבעיות רגשיות. ילד זה היה מנותק מסביבתו ולא היה אפשר להוציא מפיו מילה. במקרה שהה בחדר כלבו של החוקר, ולהפתעת החוקר, ניגש הילד לכלב והחל לדבר ולשחק אתו. במהלך הטיפול המשיך הילד לשחק עם הכלב, ודבר זה הוביל גם ליצירת קשר בין המטפּל לילד. קשר זה גרם לילד להיפתח לסביבתו.

25 מאז התגלה הקשר הזה התפתחה מערכת מיוחדת של טיפול בילדים חריגים בעזרת בעלי חיים. מטיפול כזה נהנים בעיקר ילדים בעלי נכויות, כגון חירשים ועיוורים, וילדים שיש להם בעיות רגשיות. בארצות הברית יזמו והקימו תַּנְת- חיות ליד העיר ניויורק כדי לטפל בילדים חריגים. בחווה שוהים כמאה צעירים, בני 6-21. מנהלי החווה טוענים שאפשר ליצור קשר עם כל ילד, ואפילו הבעייתי ביותר, באמצעות בעלי החיים.

30

הציטוט הבא מפי אחד הילדים המטופלים בחווה מלמד על הדרך שבה מתנהלת התקשורת המיוחדת שבין הילד החריג לבעל החיים: "כשאני מדוכדך או כועס אני הולך לחווה כדי לדבר אל החיות. במיוחד אני אוהב את הפרוות, ובמיוחד את זו ששמה "בִּיג דֵד". כשאני מביט בה, היא פשוט מסתכלת עליי בעיניה הגדולות, ואני יכול לומר שהיא באמת מבינה. היא לא באמת מגיבה, אבל לפעמים זה אפילו יותר טוב..."

35

ענה על השאלות

1 א. ציין שני תחומים שבהם שימשו בעלי חיים את האדם לאורך ההיסטוריה.

בני האדם ניצלו את בעלי החיים לשיפור רווחתם הן כאמצעי עזר לעבודה או לתחבורה הן כמקור מזון ואף לצורכי שעשוע

ב. מהו השינוי שחל ביחס של האדם לבעלי החיים במאה ה־20?

במאה ה־20 החל האדם להתייחס אל בעלי החיים כיצורים בעלי רצונות וצרכים משלהם

-----
2 א. התגלית הארכאולוגית הנזכרת בתחילת הקטע מלמדת על קשר חזק בין בני

האדם לבעלי החיים.

הסבר כיצד התגלית הארכאולוגית מעידה על הקשר הזה.

ממצא זה מלמד על ראשיתו של הקשר בין האדם לבעלי החיים, העובדה שהילד והכלב נקברו יחד וכן הנחת היד על הכלב מעידות על הקשר בין הילד לכלב.

ב. על פי שורות 10-16, ציין שתי תכונות של בעל החיים המאפשרות לו לסייע לילד.

בעל החיים הוא חבר נאמן הנענה לרצונות הילד, שותף פעיל למשחקים ולהנאה, אינו שיפוטי כלפי הילד ואינו נוקט עמדה כלפי מעשיו.

3. א. בשורות 20-24 מובא סיפור. מהו הרעיון שסיפור זה ממחיש?

לבעלי החיים יש השפעה רבה, בעיקר כשמדובר בילדים חריגים הסובלים מבעיות תקשורת עם הסביבה האנושית.

ב. בפסקת הסיום (שורות 31-36) מובא ציטוט מפי אחד הילדים המטופלים בחוות החיות.

מהי דרך התקשורת בין הילד לבעל החיים המתוארת בשורות אלה?
סמן את התשובה הנכונה.

- תקשורת באמצעות מילים
  - תקשורת באמצעות שפת גוף
  - תקשורת באמצעות מגע
  - תקשורת באמצעות משחק
-

4 לפניך שני משפטים:

I בעשורים האחרונים נפתחו מכונימים מיוחדים לטיפול בבעלי חיים.

II אפשר למצוא ביניהם מרפאות וטרינריות, מרפאות פסיכולוגיות, מספרות ובתי מלון לחיות בית.

מהו הקשר הלוגי בין שני המשפטים I - II?

סמן את התשובה הנכונה.

- משפט II מפרט את הנאמר במשפט I
  - משפט II מנמק את משפט I.
  - משפט II מנוגד לנאמר במשפט I
  - משפט I הוא תנאי למשפט II.
-

5. א. קרא את המשפט שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

- "היא לא באמת מגיבה, אבל לפעמים זה אפילו יותר טוב..." (שורות 35-36)
- למה מכוון כינוי הרמז "זה" במשפט? היא לא באמת מגיבה
- ב. בשורות 15-16 כתוב: " בעל החיים מפתח אצל הילד כישורים חברתיים".
למה הכוונה בצירוף "כישורים חברתיים" במשפט זה, על פי הקטע?
סמן את התשובה הנכונה.

- היכולת של הילד לטפל בעצמו
- היכולת של הילד להיפתח אל הסביבה
- היכולת של הילד לשפוט את עצמו
- היכולת של הילד להתעלם מהאנשים סביב

6. א. כיצד נמצא את המילה רצונותיו במילון? רצון

ב. איזה מאפיין של שם העצם במילה "רצונותיו"? יידוע/ שייכות

7. מה התפקיד התבירי של המילה המודגשת? (שם עצם, פועל, תואר)

מקצועי הוא וטרינר. שם עצם

יוסי הוא עובד מקצועי במפעל. תואר

8. הפכו את המשפט מסביל לפעיל.

א. לאורך ההיסטוריה בעלי- החיים נוצלו על ידי בני האדם.

לאורך ההיסטורי בני האדם ניצלו את בעלי החיים.

ב. הילדים טופלו בחוות בעלי החיים בעזרת חיות.

טיפלו בילדים בחוות בעלי החיים בעזרת חיות.

אילוף בחיוד

מעובד על פי ע' צחובוי, אילוף בחיוד, www.dog-dog.co.il, אוחזר בתאריך

2012/5/11

האגודה לתכנון ולפיתוח שירותים למען הזקן בישראל פועלת רבות לשיפור איכות חייהם של זקנים במוסדות ובקהילות. אחת היוזמות שלה היא פיתוח התכנית "כלבי ליטוף": מתנדב וכלבו הידידותי באים לבית האבות כדי לשעשע דיירים זקנים המעוניינים לשהות במחיצת הכלב, ללטף אותו, לשחק אתו, לטייל אתו ואף לזפות ממנו לחיבה.

כלבי ליטוף הם כלבים שהתכונות הבולטות בהם הן רגישות, נכונות לתת תשומת לב ורצון לקבל ליטופים.

התרומה של הכלב ניכרת לא רק בהנאה שהוא מעניק לזקנים, אלא גם בשיפור בריאותם. היכולת הנפלאה של הכלב להעניק אהבה ללא תנאי וללא שיפוט שיפרה את מצבם של רבים מן הזקנים השוהים בבית האבות. בזכות הפגישות עם כלבי הליטוף, הזקנים יוצאים מחדרם ומטיילים עם הכלב. זקנים שאיבדו שמחת חיים, רצון לתפקד או לתקשר, חזרו לפעילות בזכות המבקרים הפרוותיים.

9. כתיבת סיכום ממוזג

כתוב סיכום ממוזג של שני הקטעים א'-ב' בנושא: "טיפול בילדים ובזקנים בעזרת בעלי חיים"

בסיכומך תאר את **תכונות** של בעלי החיים המאפשרות טיפול בילדים ובזקנים ואת **תרומתו** של הטיפול באמצעות בעלי חיים בילדים ובזקנים.

ש' דורון 2011	ע' צחובי 2011
<p>תכונות</p> <p>בעל החיים הוא חבר נאמן הנענה לרצונות הילד, שותף פעיל למשחקים ולהנאה, אינו שיפוטי כלפי הילד ואינו נוקט עמדה כלפי מעשיו.</p>	<p>כלבי ליטוף הם כלבים שהתכונות הבולטות בהם הן רגישות, נכונות לתת תשומת לב ורצון לקבל ליטופים</p>
<p>תרומה</p> <p>מפתח אצל הילד כישורים חברתיים - הוא מאפשר לו חוויה של טיפול בזולת ודאגה לצרכים של מישהו אחר ולכן הם מספקים לילד הצעיר אהבה ללא תנאי, ביטחון ותחושת גאווה. הם גם מפתחים בו אחריות והערכה עצמית.</p> <p>הטיפול בבע"ח מפתח קשר זה גרם לילד להיפתח לסביבתו מטיפול כזה נהנים בעיקר ילדים בעלי נכויות, כגון חירשים ועיוורים, וילדים שיש להם בעיות רגשיות</p>	<p>מתנדב וכלבו הידידותי באים לבית האבות כדי לשעשע דיירים זקנים המעוניינים לשהות במחיצת הכלב, ללטף אותו, לשחק אתו, לטייל אתו ואף לזכות ממנו לחיבה.</p> <p>התרומה של הכלב ניכרת לא רק בהנאה שהוא מעניק לזקנים, אלא גם בשיפור בריאותם.</p> <p>היכולת הנפלאה של הכלב להעניק אהבה ללא תנאי וללא שיפוט שיפרה את מצבם של רבים מן הזקנים השוהים בבית האבות. בזכות הפגישות עם כלבי הליטוף, הזקנים יוצאים מחדרם ומטיילים עם הכלב. זקנים שאיבדו שמחת חיים, רצון לתפקד או לתקשר, חזרו לפעילות בזכות המבקרים הפרוותיים</p>

10. כתיבת טיעון

כתיבת יומן אישי הייתה דרך מקובלת להבעת רגשות ומחשבות אישיים בתקופה שלפני עידן המחשב. כיום את היומן האישי מחליף ה"בלוג" — יומן אינטרנט — בפייסבוק, בסטטוס של הוואצפ וכדומה.

ביומני האינטרנט הכול גלוי, ואפילו הרגשות האישיים ביותר חשופים לעין כול. כתוב מאמר לעיתון בית הספר ובו הבע את דעתך על השינוי באופייה של הכתיבה האישית. נמק את דעתך.
